

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

ГБОУ «СОШ №7 г. Сунжа»

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО начальных
классов

_____ Гелагаева Б.Б.

Протокол № 1
от 11. 08. 2023 г

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР
НОО

_____ Мусаева Л.С.

Протокол № 1

12. 08. 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

_____ Умаева С.А.

Приказ № 131

от 14. 08. 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родная литература»

для обучающихся 2 класса

2 классе дешар хъехара балха программа

Діакхетора каъхат.

Программа оттаяьй ФГОСа компоненташца ювзаяь, гІалгІай мотт хъехара ГІалгІай республика дешара министерство хетаяьча хъокхама программага хъежжа 2 класса гІалгІай мотт хъехара долча дешара книжках. Книжка чулоацам оттабаьраш: К.А.Гагиев, Н.Д.Котиева, Оздоев, А.О. Мальсагов. Арахийцад книжка тоа а даь кхозлагІа 2009 шера «Сердало» яхача издательство-205 оагІув.

Юхъьанцарча классашка дешара урокаш хъехаш болча хъехархошта хъалхашка доккхий а бехктохкаме а декхаращ латт: дешархой шаьра, нийса, кхетадеш, кьоастадеш деша Іомабар; дешара книжкаш тІарча произведеней чулоацам бовзийтар а цар керттера уйла йовзийтар а.

2 класса дешара книжка чулоацам 10 разделах, дакъах латт:

Гуйра- 7 сахъат ;

Вай Даьй-мохк-4 сахъат ;

Берий вахар- 9 сахъат ;

Вай доттагІех-хъайбаех- 11 сахъат;

Іа - 6 сахъат;

Болх- йоккха гІозале - 4 сахъат;

Дувца вай ноаноех лаьца- 3 сахъат;

БІаьсти- 6 сахъат;

Халкъа кхоллам - 15 сахъат ;

Халкъа беламе дувцараш-1 сахъат.

Эрсий йоазонхой произведенеш юкъеяхъара маІан да гІалгІай эрсии литература вІаши ювзаяра, метта кІоаргалонаш, хозал тахкар, шинна метта безам тІабахийтар, сага кхетаме мел лоархІаме да цу литература чулоацамо хъехар берашта дІахайтар.

Программа лерхІам ба:

- дешархой 1омабе шаъра, кхетам болаш, оаз тоаеш тайп-тайпара тексташ еша;

- дешара безам т1абахийтар, ч1оаг1бар, книжка дезадалиийтар, из харжа а шоаш деша а хар;

-художественни х1ама довзара безам кхебар, произведенеш ешаш дешархоша шоашта хетар дувцар, хьагойтар, оазаца а дешашца а сурташ дехкар;

-доттаг1алах, дикалах, эзделах, бакъдарах кхетам шербар, г1алг1ай литература езаялийтар, цун чулоацамца дешархой дика оамалаш кхеяр.

Дешара ларда сурт-сибат.

- Ладувг1а хар, шийга дувцар нийса кхетадар, хаттарашта жоп дала хар, текста чулоацам арг1-арг1аг1а хургболаш д1анийсбе хар.

- Сабаре, дешдоакьошца дешарца шаъра, кхетаме дешара д1ат1авалар, нийса, б1арчча дешашца, ч1оаг1а деша хар. Т1ехь-т1ехьаг1а сихлуш деша хар.

Литература хара пропедевтика.

-Тайп-тайпара уйлаш йола предложенеш текст йоацалга а, текст сенах оал а хар. Текста чулоацам а кертера уйла а дешархочоа шийна хьаала хар.

- Текста чулоацам хьабувцар, дешалехьа сюжета чу хетаргахьа дувцаргдар е хургдар хьаала хар.

-Дешархошта хьехархочун новкъосталца ха деза текста юкьера синонимаш, антонимаш, эпитеташ хьалеха.

Байта а проза а чулоацам в1аши биста, тайп-тайпара жанраш йовза.

Дешархой кхоллама болх.

-Йовхьамех дешар, хьхьокхар, багах а дешашца а сурт дилар, тоае езача текстаца тайп-тайпара болх бе хар, шера ханашка хьежжа, 1алама хьал довзаш хила.

2 класса дешархочун ховш хила дезачун ларда эшамаш.

Дешар.

Уйла т1айохийташ, нийса, б1арчча дешашца дешара т1авалар. **1 ахшера** ч1оаг1ача оазаца ца йовза текст ешаш 40-50 дош а кхы а дукхаг1а а деша.

2 ахшера дешар кхетадеш, нийса, оаз а тоаеш, б1арчча дешашца, эша сихал а ч1оаг1ал а йолаш ца йовза текст ешар 55-60 дош, кхы а дукхаг1а дешар.

Дешархошта ха деза:

- дешачун тиллача ц1ера уйла е, цун чулоацамцара бувзамах, кертера уйла, цун къайлаг1а дола ма1ан малаг1а да, шоай ц1и тилла;

- произведене цлерага а сурташка а хъежжа дувцаргдар фуд хар;
- кертера дешаш хъалеха, хъехархочун хаттарашта жоп дала ха;
- жоп члоагldеш чулоацам чура эша предложенеш хъалехар;
- шоаш текста доагla хаттараш отгаде;
- текст доакъошта екъа, шоаш цу доакъошта цли тилла;
- текста кертера уйла хъаала, из текста цлераца ювзае;
- произведенешка бувцача турпалхоех шоашта хетар дувцар, дийшачох шоашта хетар хъаалар, кортрбар;
- чулоацам нийса а дукха хлама юкье ца дуташ а хъадувца;
- текста дешаш а предложенеш а юкъейоалаш хоржаш деша;
- байташ а зламига дакъилгаш а дагахъа ломаде, эшача тайпара сиха, оаз тоаш, члоагla, текстага хъежжа;
- тайп-тайпара литературни жанраш шоайла къоастае ха (дувцар, фаьлг, байт, клоанолг, шира дувцар, ховли-довзали, кица, дагардерг, илии, кх. дl. а).

Метапредметни

Регулятивни УУД

- Хъехархочунца дешара тладулар отгаде, урока лерхламга хъежжа. Деша дешара лерхламашка хъежжа.
- Массанеца цхъана урока план оттае ха, произведени чулоацам хъабувцара план оттае ха. Планага хъежжа беш бола болх тахкар, баъча балха корта бар, мах бар, иштта кхыча дешархой балха мах бар.
- Зламгача тоабаца е шинне цхъана болх беш, кердача темах ховр а, де ховр а хъакъоастадар. Урок йодаш беча балхах раъза хилар е ца хилар дlаяздар, лакхача говзала тlакхувш хилар хъахъокхар.
- Ше баъча балха раъза хилар е ца хилар дешархочо ший лoламагla хъаалар, урока карах ца доалача хлама теркам бар, из тоадара болх бе лерхлам дагалацар.

Познавательни УУД.

- Текста тохам бе ха, хъехархочо хаттарашца новкъостал а деш. Деша къайла малан ха, из таха.

-Произведенеш шоайла йиста, в1ашкаоттае, юкъярадар а тарадоацар а хъаоалаш.

-Дийшачун дакъа диста мукъама е или дакъаца, е суртаца, е кицаца.

-Произведени турпалхочо дечун бахъан тахкар. Шийна хетачун, ше яхачун доаг1а масалаш доаладе, даържа дувзаденна къамаъл де.

- Г1алг1ай фаългаш кхоллара лерх1ам ха, цар лу пайда, цар лерх1ам ха.

- Поэзи а проза а шоайла къоастае ха, литературнии 1илман кхетам балара тексташи санна.

- Кхоллама навикаш хъахъокхар, тайп-тайпара произведенеш дагалувцаш, проектни т1адуллараш кхоачашдеш.

-Дешашдар кхетаде, дийшар лоацца таблица чу а схема чу а д1аязде ха.

Коммуникативни УУД.

-Дувцара къамаъл оттаде, урока болх беш кадай хила, хаттараш тела. Диалогте, тоабах болх беш дакъа лаца. Шийна бакъахъа хетар ч1оаг1деш, кхычарца къамаъл де хар.

- Темага хъежжа 5-6 предложенех дувзаденна къамаъл оттаде. Проекта 1-2 слайд кхолла. Кхычунга ладувг1а ха, къовсама юкье дакъа лаца.

-Произведени урпалхочо даьчун мах бе, эзди дешашца къамаъл де.

- Кхыча дешархой урока баьча балха мах бе ха, оттаяьча критерешца.

- Барт бара кийча хилар хъахъокхар, къовсам, дов е цатоам д1абаккхара тайп-тайпара вариациеш йоалае ха.

- Боккхийчарца къамаъл деш, книжкаши, дошлоргаши, энциклопедеши дешаш кердадар, пайдабар леха.

-Йоккха йоаца презентаци (5-6 слайд дола) боккхийчар новкъосталца кийчъар, проекта темага хъежжа, слайдашка хъежжа темах лаьца лоацца дувца.

Личности.

- Художественни произведенеш ешарца дезала юкьера безама керттара хъал хар (барт хилар, сий дар, безаме, къахетаме, в1аши новкъостал деш хилар)

- Ше ваьнна моттиг ховш хила, ше малаг1ча этносаца лоарх1аш ва ха. Кхыча къамех цар сий деш къамаъл дар.

- Кхыйола культураш а, къамаш а долга ховш хилар, дикаг1а довзачарех хьадувца ха, культураца е динаца шоай культура е дина таракетараш хьаала хар (нохчий, татараш, 1арбий, сирийцаш, кх. д1. а).

-Юкъа а ца лелхаш, кхычунга ладувг1а ха, ший уйла сатийна д1аалар, тайп-тайпара аргументаш а йоалаеш. Дешархой в1аш къовсам балара бахьанаш ха.

- Ц1аг1а а классе а книжкаш дешара т1акхувш хилар хьахьокхар, библиотеке ахар, мукъа волча хана, урока эша материал кийчъяр.

- Йоазонхой кхолламах ха безам болаш хилар хьахьокхар, шийна эггара ч1оаг1аг1а безачар ц1ераш яха хар, безара бахьан а хьаалар.

- Литературни кхоллама болх шийна эшаш болга хар.

-Ишколе вахара бокьонаш йовзар, цар дешархочоа луп айда малаг1а ба хар. Дикача дешархочун масалаш доаладе йийшача произведени юкъера.

- Сага новкъостал доацаш ше болх бе ховш хила, ше даьчох жоп дала дезалга ховш хила.

-Поэтически деша хозал ховш хила, йоазонхочо дешашца сурт дулаш доаладаь дешаш хьалаха ховш хила. Хозахийта дешаш а эпитеташ а шоай къамаьла юкъедоаладар.

-Эзделаца дар доацар ховш хила, литературни турпалхоехи эздийча сагахи йоахка оамалаш хьаювцаха, г1улакхаца дар доацар къоастаде ха.

- Дешаш а яздеш а нийса ваг1араи б1аргий са толха ца дараи йоаг1а бокьонаш ховш хила. К1аьдвалар д1адоаккхаш е еза упражненеш йовзаш, уж еш хила. Саг унахц1ена хилара бокьонаш ц1аг1а а накъайоалаш лелае ха.

Календарни-тематически план.

Дешар 2 класс - 68 сахъат.

№ п/ п	Урока тема	Са хъа ти й боа ра м	Дешархой дешара тIехдика хилара бе беза болх. Универсальни дешара ардамаш (УУД).	Материал Iомаяра лоархIаме ардамаш (планируемые рез-ты).	План	Факт
1.	Озанаькъан С. «ГIатта, деша гIо!», Шеденаькъан С. «Ахка дагадоха вайна».	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжка хъаракашца а книжкаца а болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Книжкаца болх беш эша хъаракаш малагIаш да хар. Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоозонхой текстага хъежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
2.	Йовлой М. «Чкъаьре», Осминаькъан Хь. «Гуйре», «Iажий беша».	1	Дешара кхетама лард Iомаяр, прозаически а поэтически а текстаца болх бе хар Iомадар, кертерадар хъалахар, корта бе хар.	Йоозонхой текстага хъежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, тIехь-тIехьагIа оаз лаьгIъеш дагахъа.		
3.	«Мужгеи чай» (эрсий фаьлг).	1	Бахъанай хъахинначунней юкьера бувзам гучабакхар, дувцара къамаьл оттаде хар, бIарчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш.	Фольклора жанраш ховш хила. Фаьлга турпалий оамалаш тахка хар, фаьлга план оттаяр, чулоацам хъабувцар.		
4.	Янднаькъан Дж. «ГIарагIураш», «Гуйра».	1	Поэтически текста дешара кхетама лард Iомаяр, кертерадар къоастаде хар, дувчачун тохкам бар, кертерадар а кертера доацар а къоастадеш. Байт ювцара говзал Iомаяр, цун хъал, оамал хъахьокхаш.	ГIалгIай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахъа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		
5.	Шеденаькъан С. «Ахка боабашк».	1	Дувцар хъадувцара нийса логически къамаьла «зIы» оттаяр, дийшачох лаьца	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша бIарчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка		

			нийсархошца къамаъл де хар. План оттаяр, корта бар, дешай лексически маӀан дар.	хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
6.	Хамхой А. «Дошо гуйре». Кицаш.	1	Хъехархочо а дешархоша а дешашдар чулаца, тара дар хъалеха хар, шийна хетар хъаала а кертерадар хъалаха а хар.	Гуйрах лаьца дешашца лоацца дувцар кхоллар, шаьра, оаз тоаеш дешар. Логически тохар долаш деша хар. Дийшачун маӀан дар, кичай маӀан дашхар. Кицаш довзар, тарадараш доаладар.		
7.	Шеденаькъан С. «Гуйрен гӀулакхаш».	1	Дийшачун тарадар доаладе а, къамаьла юкъе дакъа лаца а, текста юкъе логически соцам беш деша хар а чӀоагӀдар. Текста тохкам бар, чулоацам хъабувца хара план оттаяр, дошлоргаца болх бар.	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаъл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар юкъера ца доаккхаш.		
8.	Шеденаькъан С. «Хъа зӀамига Даьхе-ГӀалгӀайче».	1	Эшаш йола информаци книжка тӀара хъалаха Ӏомадар, текста чулоацам кхетабара дешаш логически бувзам боа ца беш Ӏодеша хара болх бар.	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаъл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар юкъера ца доаккхаш.		
9.	Янднаькъан Дж. «Наьна лоамаш», Гамботнаькъан Б. «Лоамашка», Чакхенаькъан Ю. «Машар эш».	1	Поэтически текст ешаш соцам бе беза моттигаш гучаяхар, юкъарадар а кертерадар а къоастаде хар, дешархой дийшачох шоайла къамаъл де Ӏомабар, ший уйлаш къамаьлага нийса йила хар хъехар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа зӀамига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
10	Шеденаькъан С. «Хъа йоккха Даьхе-Росси», «Вай турпала юрташ».	1	Прозаически текст еша логически «зӀы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информаци книжка тӀара	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаъл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар		

			хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаш.	юкьера ца доаккхаш.		
11	Шеденакъан С. «Вай герб», «Вай байракх». Кицаш.	1	Текст еша логически «з1ы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информаци книжка т1ара хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаш.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахъа.		
12	Шеденакъан С. «Фу аьлар лоро?»	1	Бахъанай хъахинначунней юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
13	Гарчакхнакъан С. «Мекъал», Танкнакъан А. «Хъаьша ларх1ар».	1	Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар. Бахъанай хъахинначунней юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
14	Танкнакъан А. «Накъа эздел».	1	Шийна хетар а ховр а дувца хар, дешархошца къамаъла юкъе дакъа лацар, дешачун ма1ан кхетадергдолаш логически соцам беш дешар б1арчча дешашца.	Г1алг1ай г1улакх, эздел ховш хила, вахарца дувзаденнача г1улакхех къамаъл де хар, шаъра дешар, хоржаш дешар, доакъош де хар.		
15	Боазаркъаннакъан М. «Туми».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала		

			къамаъла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар.	хар.		
16	Коазой Т. «Уй да бехке».	1	Оазаца текста турпалий эмоциональни оамал хъахьокхар, б1арчча дешашца дешарца логически бувзам боа ца бар, прозаически текст ма1ан доа ца деш деша 1омадар.	Дувцара чулоацам лоацца кертерадар ца дуташ хъабувца, б1арчча дешашца, шаъра деша, доакъошта екъа текст, масалаш доаладе хар.		
17	Хьоашалнакъан 1. «Доккхадий дуне?», Мазинакъан М. «Оахца Муса».	1	Оазаца ший уйла –нигат хъахьокхар, оттадаъча хаттара книжка т1ара сихха хъа а леханийса жоп дала хар, дошлоргаца болх бар, дийшачун тара дар доаладе, корта бе, кертера ма1ан малаг1а да хъаала хар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лабг1ъеш дагахъа.		
18	Ахилгнакъан М. «Изаш», Шеденакъан С. «Мурад».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
19	Шеденакъан С. «Деша аха к1ордадаъд».	1	Оазаца ший уйла –нигат хъахьокхар, оттадаъча хаттара книжка т1ара сихха хъа а леханийса жоп дала хар, дошлоргаца болх бар, дийшачун тара дар доаладе, корта бе, кертера ма1ан малаг1а да хъаала хар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
20	Горчханнакъан Б. «В1аъхий Аслан». Кицаш.	1	Бахъанай хъахинначунней юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар,	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка		

			б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
21	Ушинский К. «Хъайбаш къовсадалар», Хъоашалнакъбан 1 «Борцакх».	1	Текст еша логически «з1ы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информаци книжка т1ара хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаеш.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехъ-т1ехъаг1а оаз лабг1ъеш дагахъа.		
22	Шеденакъбан С. «Зоопарке».	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
23	«Борзи сискали» (фаълг), Ахилгнакъбан М. «Бакъилг», 1арчакхнакъбан Т. «Тайша б1ийг».	1	Дувцар хъадувцара нийса логически къамаъла «з1ы» оттаяр, дийшачох лаъца нийсархошца къамаъл де хар. План оттаяр, корта бар, дешай лексически ма1ан дар.	Дийнатех дола фаългаш ховш хила, Шаъра, оаз тоаеш б1арчча дешашца деша. Оазаца шийна фаълга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувцар. Дешашца фаълга турпала сурт-сибат дила хар.		
24	Хъоашалнакъбан 1. «Х1аьтал-митал», «К1азилги газилги», «Г1аьзии аьрзии».	1	Бахъанай хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1аьла произведенеш йовзаш хила. Фаългаи дувцарай юкъе башхало малаг1а я хар, дийнатех лаъца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.		

25	Хамхой М. «Борз». Дидигнаькъан А. «Фатимай пхьагал».	1	Текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар Хьахинначуннеи бахьанай юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, бIарчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хьежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, тIехь-тIехьагIа оаз лаьгIъеш дагахьа. Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша бIарчча дешашца, хьадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хьежжа чулоацам хьабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хьаала хар.		
26	Патнаькъан С. «КIазилг».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар.	Фаьлгаи дувцарай юкъе башхало малагIа я хар, дийнатех лаьца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хьалехар.		

27	Ганенаькъан М. «Цици», Мерешкнаькъан С. «Къулац».	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжка книжкаца болх бе хар, хоржаш дешар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, чулоацама кертера уйла хьаала хар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша бIарчча дешашца, хьадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хьежжа чулоацам хьабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хьаала хар.		
28	«Маькара цогал» (фаьлг). Кицаш.	1	Бахьанай хьахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, бIарчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хьежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		

			малагIа я ховргдолаш нийса дешар.			
29	«Борзи цогали» (фаьлг).	1	Бахъанай хъахинначунней юкъера бувзам гучабакхар, дувцара къамаьл оттаде хар, бIарчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	ГIалгIай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тIарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маIан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
30	«Сай» (фаьлг).	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжка хъаракашца а книжкаца а болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Дийнатех дола фаьлгаш ховш хила, Шаьра, оаз тоаеш бIарчча дешашца деша. Оазаца шийна фаьлга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувцар. Дешашца фаьлга турпала сурт-сибат дила хар.		
31	Осминаькъан Хь. «Iа», Пушкин А. «Iан сайре».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а вIаши духъала а маIан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хъежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, тIехь-тIехьагIа оаз лаьгIъеш дагахъа.		
32	Лаьннаькъан М. «Лийга дув».	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкье дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар	Фаьлгаи дувцарай юкье башхало малагIа я хар, дийнатех лаьца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.		
33	Шеденаькъан С. «ЖIале лар».	1	Бахъанай хъахинначунней юкъера бувзам гучабакхар, дувцара къамаьл оттаде хар, бIарчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша бIарчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		

34	Ведажнакъбан А. «Іай», Гамботнакъбан Б. «Чарахье».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в Іаши духъала а малаан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг Іа я ховргдолаш нийса дешар.	Іаламах лабца йола произведенеш йовзаш хила, Іалама сурташ хъахъокха дешаш хъалехар, йоазонхочун уйлаш хъахъокха дешаш хъалехар, ший уйлаш лоаца дувцарга яхка хъаювца хар.		
35	Хьоашалнакъбан І. «Іай хъунаг Іа», Мазинакъбан М. «Іан ди»,	1	Текста дешара кхетама лард Іомаяр, кертерадар къоастаде хар, дувчачун тохкам бар, кертерадар а кертера доацар а къоастадеш. Байт ювцара говзал Іомаяр, цун хъал, оамал хъахъокхаш.	Йоазонхой текстага хъежжа з Іамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, тІехь-тІехьаг Іа оаз лаьг Іъеш дагахъа.		
36	Мазинакъбан М. «Марем», Кхоартой М. «Іан ловзар».	1				
37	Шеденакъбан С. «Маднат»	1	Бахъанай хъахинначунней юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, бІарчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малаг Іа я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша бІарчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
38	Іарчакхнакъбан С. «Ахъмад- гІишлонхо». Классал арахъа дешар «Фялгаш»	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг Іа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар	Дийшар вахарца дувза а диста а хар. Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з Іамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
39	Шеденакъбан С. «Хъан болх ба дикаг Іа?»), Осминакъбан Хъ. «КІа, кІа».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг Іа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з Іамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Дийшар вахарца дувза а диста а хар.		

			далар.			
40	Гаьгенаькъан Г. «Жау хургва со а», Осминаькъан Хь. «Фийг». Кицаш.	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар.	ГIалгIай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахьа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		
41	Хамхой А. «Са нана дика я», Меданаькъан З. «Са даь-нана».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хьежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, тIехь-тIехьагIа оаз лаьгIъеш дагахьа.		
42	Хамхой Т. «Са нана», «Бекарг» (фаьлг).	1	Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	ГIалгIай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хьабувцар, тахкар, сурташка хьежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тIарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маIан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
43	МутаIалнаькъан Хь.-Б. «Башир», Ахилгнаькъан М. «Мама яь ди», Кхузгнаькъан И. «Нана».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хьежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
44	Шеденаькъан С. «БIаьстен бутт»	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар,	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила. Произведени чулоацамах лаьца къамаьл де хар.		

			хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Гонахъарча 1аламах бола кхетам шербар. Дийшар вахарца дувзаде хар.		
45	Хъоашалнакъан 1. «Б1аьсти».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1. Произведенеш йовзаш хила. Произведени чулоацамах лаьца къамаьл де хар. Гонахъарча 1аламах бола кхетам шербар. Дийшар вахарца дувзаде хар.		
46	Патнакъан С. «Оалхазараша б1енаш мишта дехк», Шеденакъан С. «Алкхашк 1овдала яц».	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахъа.		
47	«Бекарг» (фаьлг).	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Г1алг1ай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка т1арча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, ма1ан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
48	Хъоашалнакъан 1. «Бумбарг», «Чхьовкарч», «Алкхашкаш», «Боали хъачи».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1. Произведенеш йовзаш хила.		
49	Чакхенакъан С. «Мала мичахъа вах», Хъоашалнакъан 1. «Готахъазилг», «Борг1илг».	1	Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	Г1алг1ай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахъа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		

50	Шеденакъан С. «Багахбувцам».	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар.	ГIалгIай багахбувцамах кхетам хила, кIоарга маIан чулоацаш оттадаьча багахбувцама доакьош ховш хила.		
51	Дагардергаш.	1	Хьехархочо а дешархоша а дешашд ар чулаца, тара дар хьалеха хар, шийна хетар хьаала а кертерадар хьалаха а хар.	ГIалгIай багахбувцама доакьош ховш хила, уж шоайла кьоастаде, масалаш доаладе. Книжка тIара а журналалаш тIара а уж хьалаха а кьоастаде а хар.		
52	Пхьабуаргаш.	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар.	ГIалгIай багахбувцама доакьош ховш хила, уж шоайла кьоастаде, масалаш доаладе.		
53	Тхьуж–илли. Малав майрагIа. Хьоастарг.	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар.	ГIалгIай багахбувцама доакьош ховш хила, уж шоайла кьоастаде, масалаш доаладе. Бераш Iомаде шоаш дагалаца а хьакхолла а тхьуж-иллеш, хьоастаргаш.		
54	«Цогала питам» (кIоанолг).	1	Текста чулоацам хьабувцара нийса план отгаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар	Фольклора тайпаш ховш хила. КIоанолга турпалий оамалаш тахка хар, план отгаяр, чулоацам хьабувцар.		
55	«Борзи жIалии» (кIоанолг).	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план отгаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп	КIоанолгаш довзаш хила, цар маIан тахка ха, чулоацам хьабувцар, оаз тоаеш дешар, оазаца безам е цабезам гучабаккхар. Хаттараш оттаде а, хоржаш деша.		

			далар.			
56	«Кери кьайги» (клоанолг), «Нали, цогали, борзи» (клоанолг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.	Клоанолгаш довзаш хила, цар маIан тахка ха, чулоацам хьабувцар, оаз тоаеш дешар, оазаца безам е цабезам гучабаккхар. Хаттараш отгаде а, хоржаш деша.		
57	«Цогали боабашки» (фаьлг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.	ГIалгIай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хьабувцар, тахкар, сурташка хьежжа лоацца дувцар отгаде хар, книжка тIарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маIан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
58	«Даде кIаьнк» (фаьлг).	1	Текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкье дizza дакъа лацар, хаттарашта дizza жоп далар	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаьлга турпалий оамалаш тахка хар, фаьлга план оттаяр, чулоацам хьабувцар.		
59	«Дог-майраУртиг» (фаьлг).	1	Хьахинначуннеи бахьанай юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл отгаде хар, бIарчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	Майралахи хьаькъалахи лаьца фаьлгаш хар, тарадар доаладар, шаьра, бIарчча дешашца дешар. Дувцара къамаьл шаьрдар, чулоацам хьабувцар.		
60	«ДегIар-м хьатIадоагIаргда (фаьлг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.	Фаьлгаш хар, тарадар доаладар, шаьра, бIарчча дешашца дешар. Дувцара къамаьл шаьрдар, чулоацам хьабувцар.		

61	«Боджи борзи» (фаьлг).	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	ГIалгIай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хьабувцар, тахкар, сурташка хьежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тIарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маIан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
62	«Оакхарий чарахье» (фаьлг).	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар.	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаьлга турпалий оамалаш тахка хар, фаьлга план оттаяр, чулоацам хьабувцар.		
63	«Хьинар дола пхьид». «БоргIали котами».	1	Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	Дийнатех дола фаьлгаш ховш хила, Шаьра, оаз тоаеш бIарчча дешашца деша. Оазаца шийна фаьлга турпалех хетар хьагойтар, нийса хьабувцар. Дешашца фаьлга турпала сурт-сибат дила хар.		
64	«Циски цогали» (фаьлг).	1	Хьахинначуннеи бахьанаи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, бIарчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	ГIалгIай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хьабувцар, тахкар, сурташка хьежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тIарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маIан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
65	«Люми цогали» (фаьлг).	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаьлга турпалий оамалаш тахка хар, оазаца хьай царцара безам е эгIазло хьахьокхар, фаьлга план оттаяр, чулоацам хьабувцар.		

			лацар, хатгарашта дизза жоп далар.			
66	«Хьоара кад балара», «Вас хинна латт со»,	1	Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал кьоастаяр.	Беламе дувцараш ховш хила, тайп-тайпарча книжкаш тIара, журналаш тIара уж дешар, чулоацама тохкам бе хар, хьадувцар. Кхыйола гIалгIай багахбувцама жанраш хар.		
67	«Говр хила гIийрта вир», «Ада хIана уд вай?»	1	Текста эмоциональни оамал кьоастаяр. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	Тайп-тайпарча книжкаш тIара, журналаш тIара беламе дувцараш дешар, чулоацама тохкам бе хар, хьадувцар. Кхыйола гIалгIай багахбувцама жанраш хар.		
68	«Говр хила гIийрта вир», «Ада хIана уд вай?»	1	Текста эмоциональни оамал кьоастаяр. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	Тайп-тайпарча книжкаш тIара, журналаш тIара беламе дувцараш дешар, чулоацама тохкам бе хар, хьадувцар. Кхыйола гIалгIай багахбувцама жанраш хар.		